

Tandhälsoregistret

– allt friskare tänder men skillnaderna ökar

Personer med kortare utbildning går mer sällan till tandläkare än de som har längre utbildning. Den svenska befolkningens tandhälsa blir allt bättre men skillnader mellan olika gruppers tandhälsa ökar. Det är exempel på fakta som kommit fram tack vare forskning i tandhälsoregistret.

Tack vare registret vet vi till exempel att två av tre vuxna i befolkningen besöker tandvården för att få en basundersökning utförd någon gång under en treårsperiod. Vi känner också till att det finns stora regionala skillnader och även skillnader mellan individer med olika utbildning. En större andel av kvinnor besöker tandvården jämfört med män och äldre personer besöker tandvården oftare än yngre. Via registret kan vi också följa hur många intakta eller kvarvarande tänder som personer i olika åldersgrupper eller av olika kön har.

Med denna fakta och annan kunskap som tas fram med stöd av registren kan tandläkare, verksamhetschefer och politiker arbeta för att skapa de rätta förutsättningarna för en god tandvård, nu och i framtiden.

Kontinuerlig uppföljning och utvärdering av tandvården med hjälp av registerdata gör det möjligt att identifiera brister och ta fram goda exempel som kan leda till utveckling och förbättring av tandvården. Kunskapen leder till bättre vård för alla.

Nyttan med registret

Med hjälp av tandhälsoregistret kan forskare och sakkunniga följa upp och analysera vilken tandvård som givits till patienterna. Om uppgifterna i registret kombineras med andra hälsodataregister eller databaser kan man analysera i vilken utsträckning faktorer som arbete, utbildning eller inkomst påverkar tandvården, nu och på sikt. Det går också att se om olika läkemedel har påverkan på tandhälsan. Vi kan också skaffa oss bättre kunskap om hur tandhälsan

Foto: Jörgen Wiklund/Scandinav Bildbyrå AB

påverkas vid andra sjukdomstillstånd som till exempel psykisk ohälsa, cancer, diabetes, blodsjukdomar eller vid funktionsnedsättningar.

Forskning som baseras på uppgifter ur tandhälsoregistret kan ge kunskap om orsaker till god eller dålig tand- och munhälsa. De nationella riktlinjerna för tandvård kan vidareutvecklas utifrån den kunskap som tas fram via forskning och utvärdering i tandhälsoregistret.

Registret innehåller uppgifter om vuxna som fått tandvård inom det statliga tandvårdsstödet. Där finns även uppgifter om tandvård till personer med vissa långvariga sjukdomar och funktionsnedsättningar samt till personer som har ett ökat omvårdnadsbehov.

Registret omfattar bland annat information om:

- vem som fått tandvård
- mottagningen som gett tandvård
- antalet kvarvarande och intakta tänder
- diagnos/tillstånd
- undersöknings- och behandlingsåtgärder
- tandnummer
- tandposition.

Tandhälsoregistret används i forskning och analys

- Allt fler äldre har betydligt fler egna tänder i behåll, om man jämför dem med tidigare generationers äldre som oftare var helt eller delvis tandlösa.
- Tandhälsan skiljer sig inte avsevärt åt mellan kvinnor och män. Däremot syns stora skillnader i grupper med olika inkomst och utbildningsnivå.
- Personer med enbart grundskoleutbildning får oftare tänder utdragna jämfört med personer med eftergymnasial utbildning.

Foto: Socialstyrelsen

“Mycket tyder på att tandhälsan grundläggs tidigt och har man bra tänder när man är runt 20 år ökar chansen att man har bra tänder som äldre.”

Andreas Cederlund, forskare, tandläkare och klinikchef vid Folk tandvården Eastmaninstitutet i Stockholm.

Historik

Registret bildades 1 juli 2008 då den senaste statliga tandvårdsreformen genomfördes. Tandhälsoregistret är det senast bildade registret inom Socialstyrelsen.

Sekretess och säkerhet

All information i tandhälsoregistret skyddas av absolut sekretess. Det finns möjlighet att lämna ut uppgifter för bland annat forskning, men bara efter särskild prövning i varje enskilt fall. Dessutom är användningen av registeruppgifterna begränsad till statistik, forskning och epidemiologiska undersökningar, samt uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring. Den som är registrerad har rätt att få ta del av registeruppgifterna om sig själv.

Hos Socialstyrelsen skyddas uppgifterna på flera sätt, både genom att fysiskt förvaras där ingen obehörig har tillgång och i en särskild IT-miljö som är helt skild från resten av myndighetens IT-miljö och från Internet. Dessutom har endast ett fåtal utvalda medarbetare tillgång till uppgifterna.

Mer information finns på www.socialstyrelsen.se